

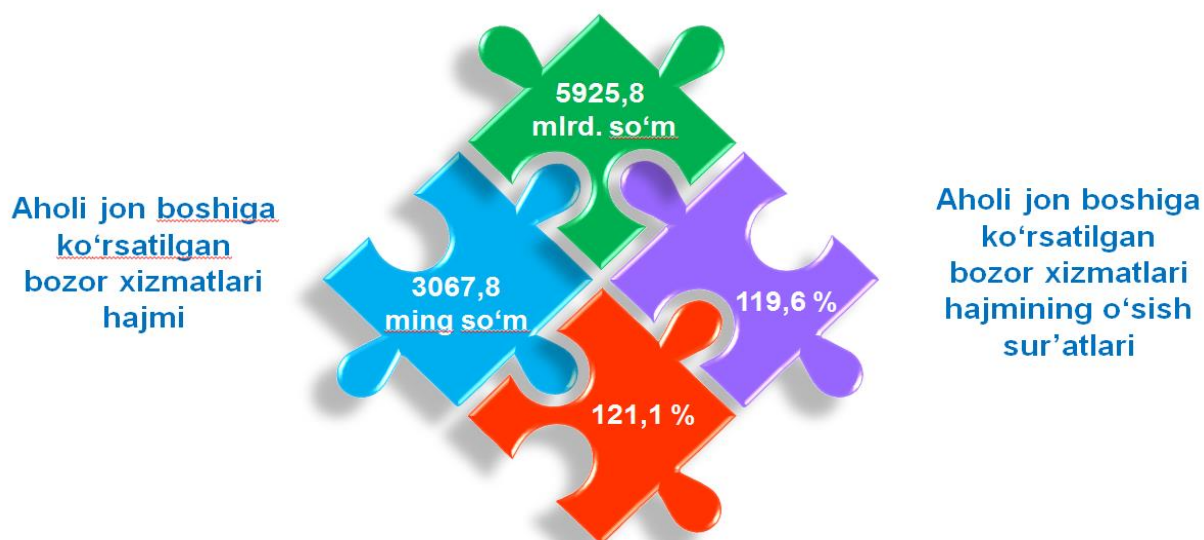
2021- yilning yanvar-sentabr oylarida Qoraqalpog'iston Respublikasida xizmatlar sohasining rivojlanishi

Xizmatlar sohasining rivojlanish darajasi jamiyat farovonligini aks ettiruvchi ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi. Resurslar sarfini tejoyvchi samarali innovatsion iqtisodiyotni barpo etish jarayonida xizmatlar sohasi alohida o'rin tutadi, chunki u, tovar ishlab chiqarish bilan taqqoslaganda, materiallar sarfini kamligiga, xarajatlarni tez qoplanishi va yuqori daromadlilikka ega.

Mazkur soha xalqaro korporatsiyalar, banklar, aviakompaniyalar, kompyuter markazlari, telekommunikatsiyalar, sug'urta, yuridik va konsalting firmalari, davlat va nodavlat tashkilotlar, shuningdek, notijorat tashkilotlarni qamrab oladi.

2021- yilning yanvar-sentabr oylarida xizmatlar sohasining asosiy ko'rsatkichlari

Ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi

Ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmining o'sish sur'atlari

Xizmatlar sohasi bu - korxonalar, tashkilotlar, shuningdek, jismoniy shaxslar tomonidan ko'rsatiladigan turli xil xizmatlar, ishlab chiqarishni o'z ichiga olgan umumlashtirilgan toifadir. Ushbu sohani ko'pincha rivojlangan zamonaviy infratuzilma tufayli sanoatdan keyingi iqtisodiy tuzilma tarzida ko'riladi.

Ishlab chiqarilgan xizmatlarning asosiy ko'rsatkichlari

Dastlabki ma'lumotlarga ko'ra, 2021- yilning yanvar-sentabr oylarida ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 5925,8 mlrd. so'mga yetdi. Uning nominal hajmi 1351,1 mlrd. so'mga oshdi. Taqqoslama ekvivalentda o'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish sur'ati 121,1 % ni tashkil etdi.

O'sish sur'ati

• 121,1 %

Hajmning oshishi

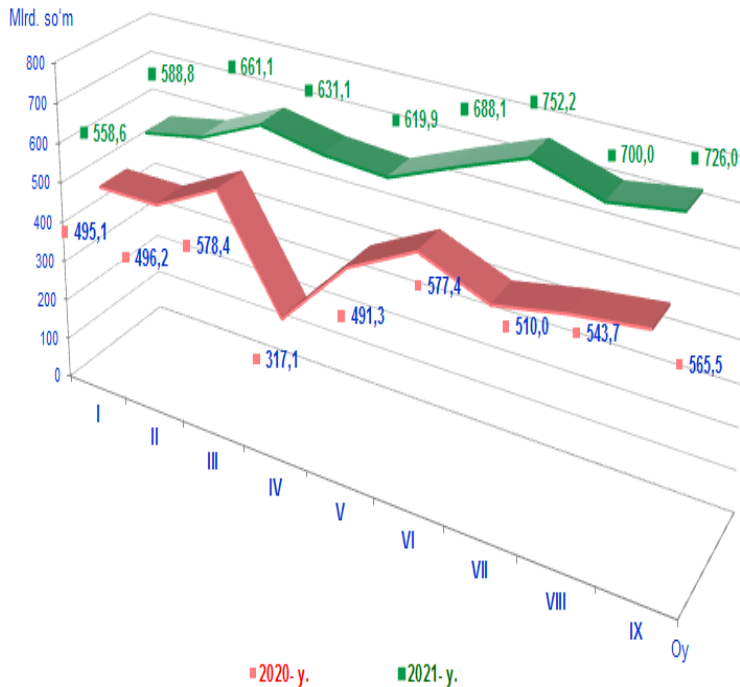
• 1 351,1 mlrd. so'm

Xizmatlar hajmi

• 5 925,8 mlrd. so'm

Xizmatlar – iste'molchilar (yuridik va jismoniy shaxslar) holatini o'zgartiradigan yoki tovarlar, xizmatlar va moliyaviy aktivlar bilan ayirboshlashiga ko'maklashadigan ishlab chiqarish faoliyatining natijasi hisoblanadi.

Ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmini taqqoslanishi, mlrd. so'm

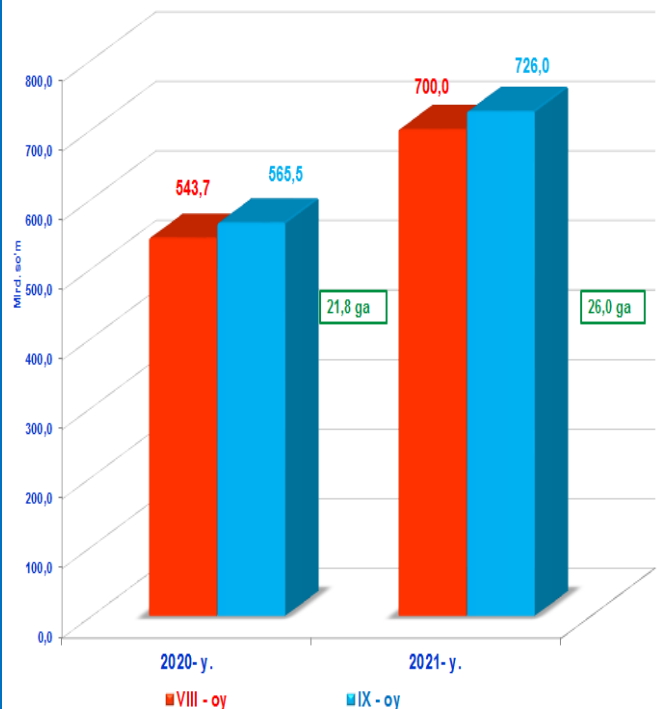

2021- yilning yanvar oyiga nisbatan joriy yilning sentabr oyida (diskret oy) ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 167,4 mlrd. so'mga oshib 726,0 mlrd. so'mga yetdi.

Taqqoslash uchun: o'tgan yilning shu davrida ularning hajmi 70,4 mlrd. so'mga o'sgan va 565,5 mlrd. so'mga teng bo'lgan.

2021- yil VIII – diskret (avgust) oyining hajmiga nisbatan taqqoslaganda, 2021- yil IX – diskret (sentabr) oyining hajmi 26,0 mlrd. so'mga o'sgan.

Taqqoslash uchun: 2020- yilning VIII va IX – diskret oylari o'rtasidagi farqi 21,8 mlrd. so'mni tashkil etgan.

Dashtlabki ma'lumotlar

Xizmatlar sohasi ishlab chiqarish unumdorligini va samaradorligini oshirishga yordam beradigan turli xil faoliyat turlarini o‘z ichiga oladi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha ishlab chiqarilgan xizmatlarning asosiy ko‘rsatkichlari (2021- yilning yanvar-sentabr oylarida)

	Hajmi, mlrd. so‘m	O‘tgan yilga nisbatan o‘sish sur‘ati, % da
Xizmatlar - jami	5 925,8	121,1
<i>shu jumladan:</i>		
Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari	329,7	115,3
Moliyaviy xizmatlar	1258,4	131,4
Transport xizmatlari	1490,5	117,2
shu jumladan: avtotransport xizmatlari	834,7	119,5
Yashash va ovqatlanish xizmatlari	140,3	99,8
Savdo xizmatlari	1337,2	109,0
Ko‘chmas mulk bilan bog‘liq xizmatlar	153,4	120,9
Ta‘lim sohasidagi xizmatlar	359,2	180,9
Sog‘liqni saqlash sohasidagi xizmatlar	71,9	136,1
Ijara xizmatlari	132,4	139,3
Kompyuter va maishiy tovarlarni ta‘mirlash bo‘yicha xizmatlar	177,9	117,4
Shaxsiy xizmatlar	223,2	115,0
Me‘morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar	68,8	115,3
Boshqa xizmatlar	182,9	130,0

Xizmatlar sohasining rivojlanishi

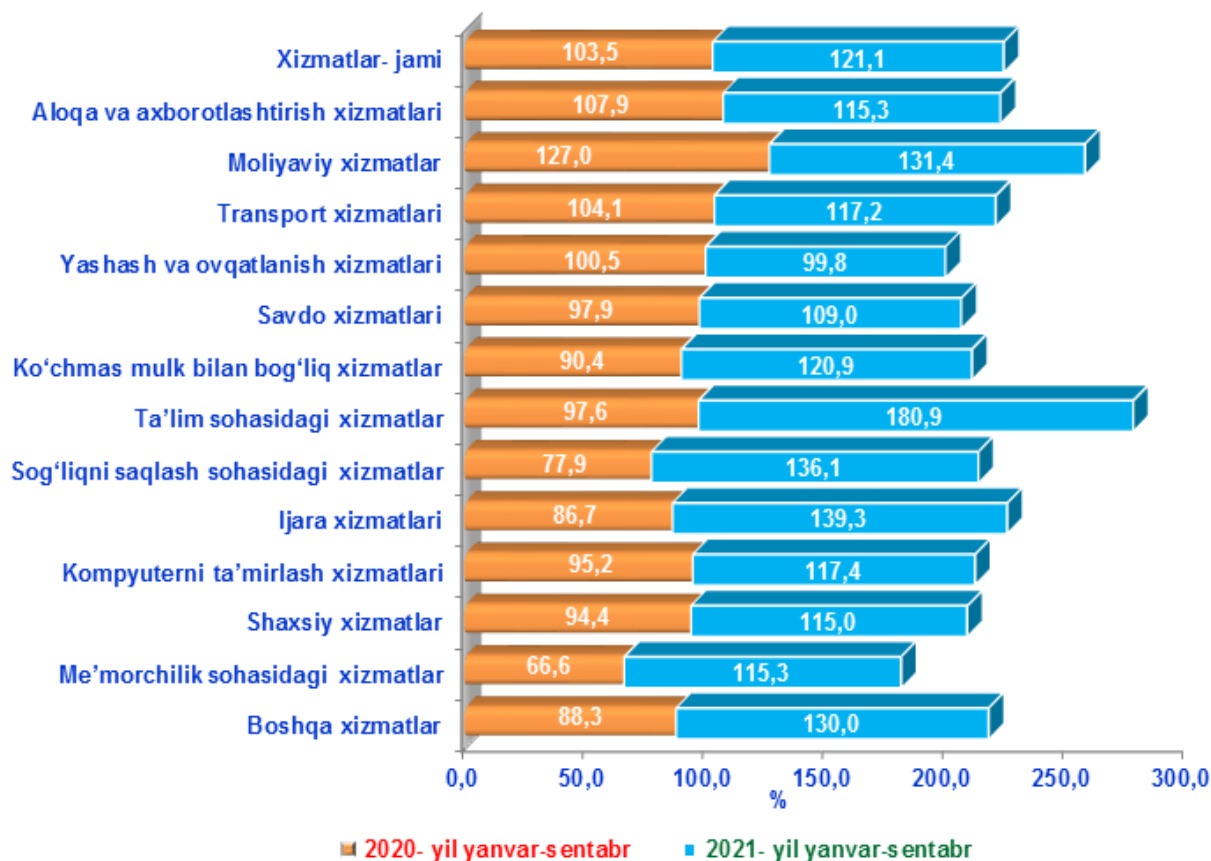
Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha ko‘rsatilgan bozor xizmatlarining tarkibi, % da (2021- yilning yanvar-sentabr oylarida)

Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha ko‘rsatilgan bozor xizmatlari tarkibida eng katta ulushni transport xizmatlari egallaydi. Shunday qilib, 2021- yilning yanvar-sentabr oylarida ularning ulushi 25,1 % ni tashkil etdi. Shu bilan birga, yuqori ko‘rsatkichlar savdo xizmatlari (22,5 %), moliyaviy xizmatlar (21,2 %), ta‘lim sohasidagi xizmatlar bo‘yicha (6,1 %) qayd etildi.

Sog‘liqni saqlash sohasidagi xizmatlar ko‘rsatish hajmlarining uncha katta bo‘lmagan o‘sishi kuzatildi, ularning ulushi atigi 1,2 % ni tashkil etdi. Shuningdek, nisbatan yuqori bo‘lmagan ulush me‘morchilik sohasidagi xizmatlar sohasidagi xizmatlar - 1,2 %, Ijara xizmatlari hissi 2,3 % ga to‘g‘ri keldi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'rsatilgan bozor xizmatlarining o'sish sur'atlarini taqqoslanishi

Yuqori o'sish sur'atlari ta'lim sohasidagi xizmatlar (80,9 %), ijara xizmatlar (39,3 %), sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar (36,1 %), moliyaviy xizmatlar (31,4 %), boshqa xizmatlar (30,0 %), ko'chmas mulk bilan bog'liq xizmatlar (20,9 %), da qayd etildi.

Yashash va ovqatlanish xizmatlari hajmining o'sish sur'ati (0,2 % ga) pasayishi qayd etildi.

Dastlabki ma‘lumotlar

Har bir mamlakatning iqtisodiy hayotida muhim o‘rin tutuvchi savdo sohasi ishlab chiqarish va iste‘mol o‘rtasidagi aloqani ta‘minlaydi, shuningdek, tovarlarni ishlab chiqarish hajmi va tarkibiga, ularning turlarini yaxshilanishiga va sifatini oshishiga sezilarli ta‘sir ko‘rsatadi.

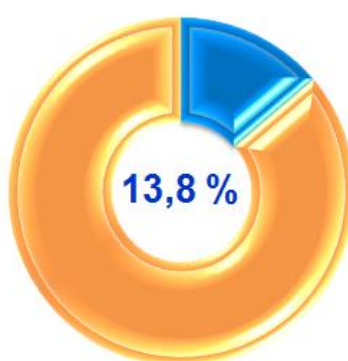
2021- yilning yanvar-sentabr oylarida, ko‘rsatilgan bozor xizmatlari umumiy hajmida savdo xizmatlarining ulushi 22,5 % ni tashkil etib, bu 1337,2 mlrd. so‘mga teng bo‘ldi.

Savdo – bu tovarlarning aylanishini, ularning ishlab chiqarish sohasidan iste‘mol sohasiga o‘tishini ta‘minlaydigan iqtisodiyot sohasidir. Ma‘lum bir davlat ichida savdo tovarlarini zarur iste‘molchiga yetkazib berish vazifasini bajaradi. U ulgurji va chakana savdoga bo‘linadi.

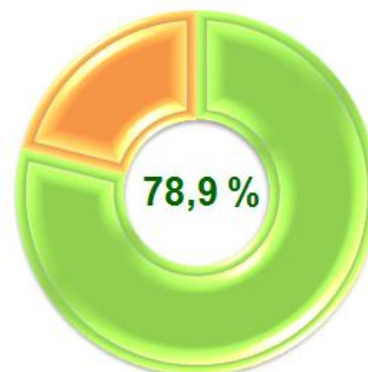
Savdo xizmatlari tarkibi, % da (2021- yilning yanvar-sentabr oylarida)

Avtomobillar va mototsikllar ulgurji va chakana savdosi, jumladan, ularni ta‘mirlash xizmatlarini qo‘shgan holda

Ulgurji savdo xizmatlari (avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari)

Avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari chakana savdo bo‘yicha xizmatlar

Joriy davrda chakana savdo xizmatlari ulushi 78,9 % iga to'g'ri keladi.

Ulgurji savdo xizmatlarining ulushi (avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari) 13,8 % ga yetdi. Avtomobillar va mototsikllarning ulgurji va chakana savdosi bo'yicha xizmatlar, jumladan, avtomobillar va mototsikllarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlarni qo'shgan holda, savdo xizmatlarining umumiy hajmidagi ulushi 7,3 % ni tashkil etdi.

Moliyaviy xizmatlar

(2021- yilning yanvar-sentabr oylarida)

Moliyaviy xizmatlar hajmi 1258,4 mlrd. so'mni - tashkil etdi.

Taqqoslash uchun: 2020- yilning yanvar-sentabr oylarida moliyaviy xizmatlar hajmi 937,1 mlrd. so'mga teng bo'ldi.

Ularning umumiy xizmatlar hajmidagi ulushi 21,2 % ni tashkil etdi.

Taqqoslash uchun: 2020- yilning yanvar-sentabr oylarida ularni ulushi 20,5 % ni tashkil etdi.

O'tgan yilning shu davriga nisbatan hajmni 321,3 mlrd. so'mga ko'payishi kuzatildi.

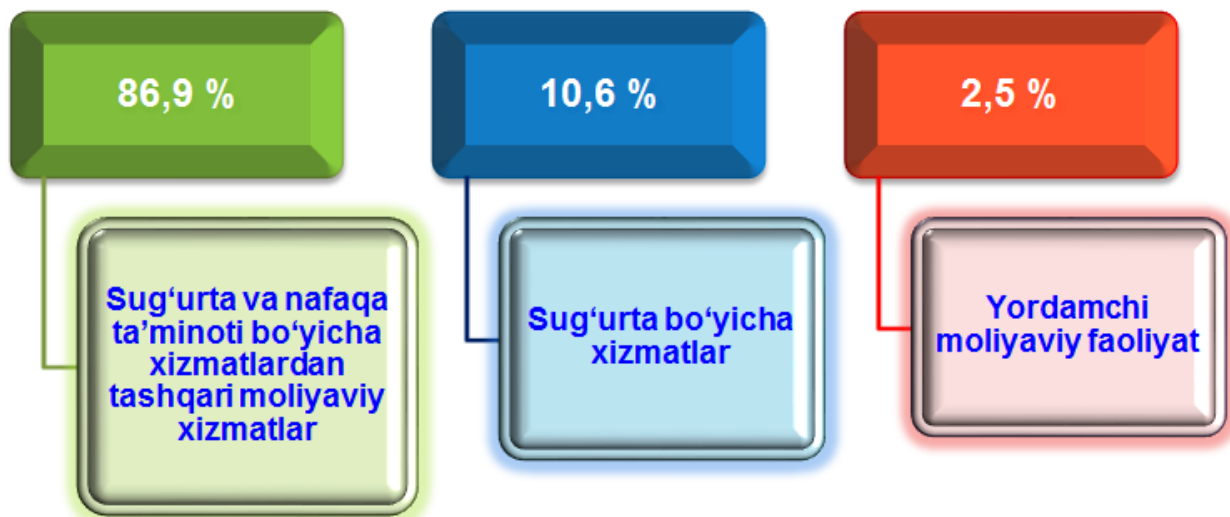
Moliyaviy xizmatlarning o'sishi 31,4 % ni tashkil etdi.

Taqqoslash uchun: 2020- yilning yanvar-sentabr oylarida ularni o'sish sur'ati 127,0 % ga yetgan.

Moliyaviy xizmatlar hajmi - moliyaviy vositachilik hisobidan olingan foizli daromadlar hajmi (xizmatlar uchun belgilangan to'lovlar miqdorida), shuningdek, moliya muassasasi tomonidan ssuda berish yoki depozitni saqlash bo'yicha xizmatlari uchun to'lanadigan haq hisobida ko'ra olinadi.

Moliyaviy xizmatlar tarkibi, % da (2021- yilning yanvar-sentabr oylarida)

Moliyaviy xizmatlar umumiy hajmida sug‘urta va nafaqa ta‘minoti bo‘yicha xizmatlardan tashqari moliyaviy xizmatlarning ulushi 86,9 % ni tashkil etadi.

Joriy davrda sug‘urta xizmatlarining ulushi 10,6 % oralig‘ida qayd etildi.

Moliyaviy va sug‘urtalash xizmatlariga nisbatan yordamchi xizmatlarning umumiy moliyaviy xizmatlar hajmidagi ulushi yuqori ko‘rsatkichga ega emas va u 2,5 % ni tashkil etadi.

Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko‘rsatadiki, AKTning rivojlanishi mamlakatning raqobatbardoshlik darajasiga bevosita ta‘sir qiladi, sizga katta hajmdagi ma’lumotlarni to‘plash va umumlashtirishga imkon beradi, strategik darajada boshqaruv uchun katta imkoniyatlar ochadi.

AKTdan faol foydalanish keng qamrovli infratuzilmaga asoslangan bo‘lib, u eng zamonaviy uskunarlar va texnologiyalar bilan jihozlangan, yuqori kadrlar salohiyatiga ega.

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari (2021- yilning yanvar-sentabr oylarida)

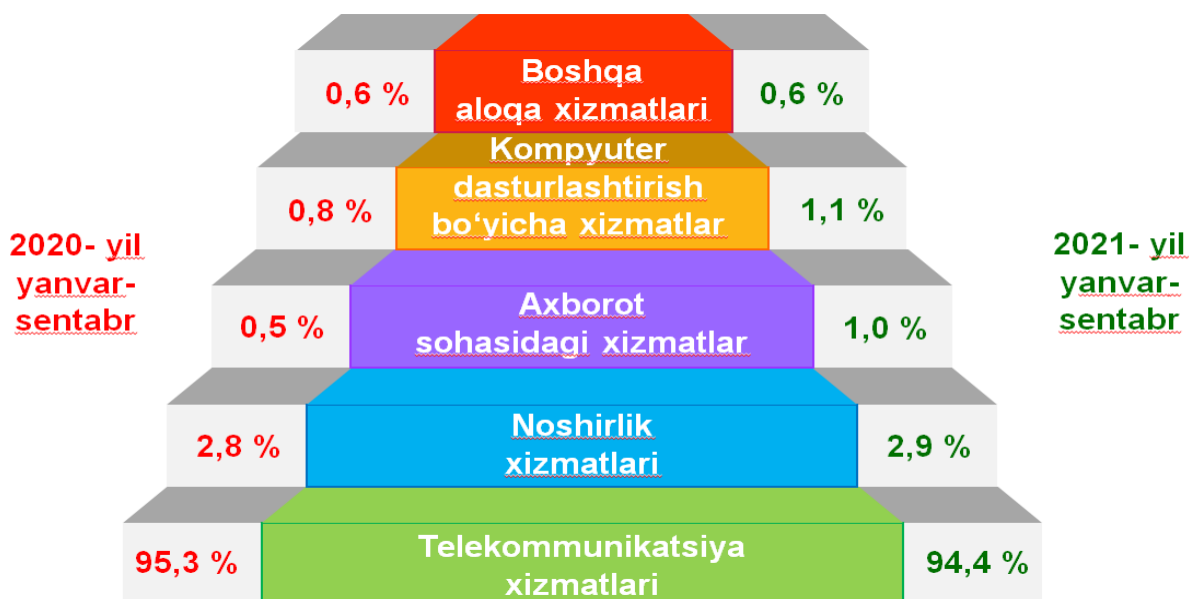
2020- yilning yanvar-sentabr oylariga nisbatan

2021- yilning yanvar-sentabr oylarida aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining hajmi 329,7 mlrd. so'm darajasida belgilandi.

O'tgan yilning mos davriga nisbatan ushbu turdagi xizmatlarning o'sish sur'ati 115,3 % ga yetdi.

Ko'rsatilgan bozor xizmatlarining umumiy hajmdagi ulushi 5,6 % ni tashkil etdi.

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining tarkibi, % da (2021- yilning yanvar-sentabr oylarida)

<p>Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari hajmida eng katta ulushni telekommunikatsiya xizmatlari (simli va mobil aloqa xizmatlari, internet tarmog‘i, yo‘ldoshli aloqa xizmatlari va boshqalar) egallab, 94,4 % ni tashkil etdi.</p>	<p>Aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining umumiy hajmidagi ulushida kompyuter dasturlashtirish, maslahat berish xizmatlari va boshqa yordamchi xizmatlar – 1,1 %, boshqa aloqa xizmatlari - 0,6 %, noshirlik xizmatlari - 2,9 %, shuningdek, axborot sohasidagi xizmatlar - 1,0 % dan tashkil etdi.</p>
--	--

Ma’lumki, fuqarolarni yuqori sifatli va hamyonbop narxlardagi ta’lim bilan ta’minlash, jamiyat taraqqiyotini, uning kelajagini aniq belgilab beradigan vazifadir.

Ta’lim sohasidagi xizmatlar (2021- yilning yanvar-sentabr oylarida)

2021- yilning yanvar-sentabr oylarida ta’lim sohasidagi xizmatlar hajmi 359,2 mlrd. so‘mga yetib, bozor xizmatlari umumiy hajmidagi ulushi 6,1 % ni tashkil etdi. O‘tgan yilning mos davriga nisbatan o‘shish sur‘ati 180,9 % ni tashkil etdi.

Yashash bo‘yicha xizmatlar hajmi, qisqa muddatli turar joy bilan ta‘minlash bo‘yicha ko‘rsatilgan xizmatlar (mehmonxonalar, otellar, motellar va boshqa turar joylar) qiymatini o‘z ichiga oladi.

Yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlar (2021- yilning yanvar-sentabr oylarida)

O‘tgan yilning shu davriga nisbatan yashash va ovqatlanish bo‘yicha xizmatlarning o‘shish sur‘ati 99,8 % ni tashkil etdi, ularning hajmi esa 140,3 mlrd. so‘mga teng bo‘lgan.

Ushbu davrda ularning bozor xizmatlari umumiy hajmidagi ulushi 2,4 % ni tashkil etdi.

Oziq-ovqat va ichimliklar bilan ta‘minlash bo‘yicha xizmatlar - oziq-ovqat mahsulotlari va ichimliklar yetkazib berish bo‘yicha qo‘yilgan ustamadan tashqari, ovqat tayyorlashda ishlatilgan va qayta ishlanmagan holda sotilgan mahsulotlar qiymatini o‘z ichiga oluvchi aylanma qiymatidir.

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar tarkibi (2021- yilning yanvar-sentabr oylarida)

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarning umumiy hajmida oziq-ovqat va ichimliklar bilan ta'minlash bo'yicha xizmatlarning ulushi 92,4 % bilan ustunlik qiladi.

2021- yilning yanvar-sentabr oylarida yashash bo'yicha xizmatlar ulushi 7,6 % ni tashkil etdi.

Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar hajmi bu - sog'liqni saqlash muassasalarining tibbiy va sanitariya xizmatlari, shuningdek, tashkilotlar va tibbiyot korxonalarini, poliklinikalar, klinikalari, laboratoriya va sanitariya-epidemiologiya profilidagi muassasalar tomonidan ko'rsatilgan bozor xizmatlarining qiymatidir.

Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar (2021- yilning yanvar-sentabr oylarida)

2021- yilning yanvar-sentabr oylarida sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlarning hajmi 71,9 mlrd. so'mni tashkil etdi. Xizmatlar hajmidagi ulushi 1,2 % ni tashkil qildi. O'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish sur'ati 136,1 % ni tashkil etdi.

Dastlabki ma’lumotlar

Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha ko‘rsatilgan xizmatlar, iste’molchilarning daromad darajasi, didi va xohish-istaklariga qarab differensiyalanadi.

Hududlar bo‘yicha ko‘rsatilgan xizmatlarning asosiy ko‘rsatkichlari (2021- yilning yanvar-sentabr oylarida)

	Hajmi, mlrd. so‘m	O‘tgan yilga nisbatan o‘shish sur‘ati, % da	Aholi jon boshiga ko‘rsatilgan bozor xizmatlari hajmi, ming so‘m
Qoraqalpog‘iston respublikasi	5 925,8	121,1	3 067,8
Nukus sh.	2 529,0	119,4	7 767,1
<i>tumanlar:</i>			
Amudaryo	318,5	122,5	1 572,8
Beruniy	349,1	119,9	1 785,6
Bo‘zatov	27,1	132,9	1 242,1
Qorao‘zak	100,5	123,0	1 885,9
Kegeyli	102,0	129,2	1 392,2
Qo‘ng‘irot	744,7	124,5	5 646,0
Qonliko‘l	88,1	124,0	1 698,1
Mo‘ynoq	58,8	122,2	1 803,3
Nukus t.	94,9	120,1	1 849,7
Taxiatosh	122,7	108,2	1 638,1
Taxtako‘pir	74,1	125,2	1 828,9
To‘rtko‘l	504,8	121,3	2 307,2
Xo‘jayli	270,6	126,6	2 170,5
Chimboy	175,7	124,0	1 547,8
Shumanay	78,3	125,0	1 381,0
Ellikqal‘a	286,9	120,8	1 480,3

Xizmatlar sohasining rivojlanishi

Shu bilan birga, nisbatan yuqori ko‘rsatkichlar Nukus shahri (2529,0 mlrd. so‘m), Qo‘ng‘irot tumani (744,7 mlrd. so‘m), To‘rtko‘l tumani (504,8 mlrd. so‘m) qayd etildi.

Ma‘lumki, zamonaviy O‘zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish istiqbollari, milliy va mahalliy manfaatlarni hisobga olgan holda, respublikaning har bir iqtisodiy tumani va viloyatlarining barcha resurslardan oqilona foydalanishiga bog‘liqdir.

Xizmatlar sohasining rivojlanish darajasi aholining hududiy va ijtimoiy harakatchanligini, yangi xo‘jalik hududlarini o‘zlashtirish, ishlab chiqarish samaradorligini va moddiy mahsulotlar iste‘molini oshirishni ta‘minlaydi.

Aholi jon boshiga ko‘rsatilgan bozor xizmatlari hajmining har oyda o‘sishi kuzatilmoqda.

Aholi jon boshiga ko‘rsatilgan bozor xizmatlarining asosiy ko‘rsatkichlari

2021- yilning yanvar-sentabr oylarida aholi jon boshiga ko‘rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 3067,8 ming so‘mga yetdi.

O‘tgan yilning shu davriga nisbatan o‘shish sur‘ati 119,6 % ni tashkil etdi.

Aholi jon boshiga ko‘rsatilgan bozor xizmatlarining hajmi – 3067,8 ming so‘m

O‘shish sur‘ati, 2020- yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan, % da - 119,6 %

Hajmning o‘sishi, 2020- yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan, - 669,4 ming so‘mga

Qoraqalpog‘iston Respublikasi statistika boshqarmasi

Dastlabki ma‘lumotlar

Respublikada xizmatlar sohasining rivojlanishi aholining o‘sib borayotgan to‘lov qobiliyati va imtiyozlariga, xususan, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda, ayniqsa zamonaviy xizmat turlariga bo‘lgan iste‘molchilar talabini qondira oladigan kichik biznesning rivojlanishiga bog‘liqdir.

Boshqacha qilib aytganda, bir tomondan xizmatlarni ishlab chiqarish hajmiga uy xo‘jaliklari daromadlari va imtiyozlar, xizmatlarga tariflar, boshqa tomondan investitsiyalar, soliq, pul-kredit va davlat siyosati, ilmiy-texnik siyosat, shuningdek, kichik biznesning rivojlanishi kabi omillar ta‘sir qiladi.

Xizmatlar sohasi statistikasi bo‘limi

Tel.: 61-224-92-15